

»Spoznal sem,« piše v svojem poročilu Ivica Piljič, »da ne bom mogel več zagovarjati skupne plezalske zveze, posebno še, ker je bilo pred menoj na mizi napisano 'Hrvaška', pa sem dejal: Gospod predsednik je čisto legalno zahtevalo popolnoma spolitiziral, kar nasprotuje športnemu duhu te naše komisije. Tukaj sem hrvaški delegat, vendar zastopam tudi interese slovenskega športnega plezanja. Gospod Delafield naj zastopa legitimna stališča, zato mi je še toliko manj jasno, čigave interese ščiti. Tukaj se očitno zavzema za Jugoslavijo, državo, ki ne obstaja več, ki poleg tega tukaj nima svojega delegata in ki - četudi bi po prepričanju gospoda Delafielda obstajala - ni poslala opravičila zaradi odsotnosti, o tem pa tukaj nismo razpravljali.«

Potem je skupaj z delegatoma Koreje in Hongkonga odšel iz dvorane, ker je pač taka navada v komisiji, da med interno razpravo in glasovanjem o novih članih niso prisotni tisti, ki naj bi bili na novo sprejeti med člane. Razprava je trajala kakšnih dvajset minut, Delafielda so menda spet skrbeli jugoslovanski plezalci (ki jih niti ni bilo niti jih ni zdaj), potem pa so Hrvaško soglasno sprejeli za polnopravno članico CEC UIAA s pravico glasovanja. Izmed enajstih držav, ki so prosile za sprejem, so sprejeli

Kanado, Hongkong, Korejo, Hrvaško in Luksemburg.

V svojem poročilu Ivica Piljič še piše, da na koncu koncev vsaka država, ki plača članarino v višini 1000 švicarskih frankov v blagajno CEC, lahko pošlje svojo reprezentanco na tekmo vanja in pismeno dobi vse informacije.

Ob tem je treba povedati, da je ta članarina pravzaprav že plačana na ime jugoslovanske komisije za športno plezanje »in zdaj se morata Hrvaška in Slovenija dogovoriti, kako naj bi plačali še 1000 frankov, kajti ena država je zdaj članica, druga pa ne, za eno je članarina plačana, za drugo pa ne; naša interna stvar je, kako bomo plačali še 1000 frankov. Moj predlog je,« piše v svojem poročilu iz Munchna Piljič, »da polovico plača Hrvaška, polovico pa Slovenija; Brane Žorž meni, da je treba preveriti, kdo je plačal teh 1000 frankov prek nekdanje Planinske zveze Jugoslavije. On trdi, da je to urejal **g. Banovec**, kar je tudi točno, vendar ni čisto jasno, kdo je bil na koncu koncev tisti, ki je denar v resnici plačal. Brane Žorž je obljubil, da bo dognal dejansko stanje.«

Slovenski športni plezalci pa medtem kljub vsem tem peripetijam kar plezajo doma in v tujini. Kaže, da bodo morali začeti resno plezati tudi slovenski plezalski funkcionarji.

NEKAJ OHRANJENE KORESPONDENCE DR. JULIUSA KUGYJA

SVEŽENJ DOPISNIC KRALJA JULIJCEV

BOŽIDAR ZEGA

Po umrlih uglednih ljudeh običajno ohranimo njihovo korespondenco, ki lahko dobro služi za pojasnilo različnih okoliščin, ki so bile z njimi v zvezi.

Po velikem gorniku **dr. Juliusu Kugvju** (1858-1944) ni bilo, kolikor vemo, ohranjenega nič takega, čeprav je znano, da je vodil obširno dopisovanje. Kot piše **inž. Avčin** v svojem članku »Ob odkritju spomenika Kugvju« (PV XII/1953 str. 584), je Kugy pred smrtjo menda sežgal vso svojo korespondenco. Vendar se je pred nekaj leti po naključju med odpadnim papirjem našel sveženj Kugjevih pism in dopisnic. Ta korespondenca je tako dobro ohranjena, kot da bi bila sveža, čeprav je stara že nad sto let. Vsa pisma in dopisnice so pisane v nemščini in v precej težko čitljivi gotici. Kot značilnost navajam, da so bili na dopisnicah, oddanih v slovenskih krajih, poštni žigi in napisji že takrat dvojezični.

Prejeti material sem razvrstil na naslednje tri skupine:

1.) 11 dopisnic, poslanih materi iz Julijskih Alp od leta 1882 do 1899;

2.) 25 dopisnic, poslanih materi iz Centralnih Alp in Dolomitov od leta 1882 do 1903;

3.) različni dopisi in dopisnice Kugvja in sorodnikov o družinskih zadevah.

Danes si oglejmo prvo skupino, ki je za nas še najbolj zanimiva. Dopisnice sem prevedel v slovenščino, vsebina je naslednja:

1

»Kranjska gora, 23. 7. 1884. Draga mama! Danes in včeraj dva lepa dneva v gorah. Čudovito vreme in lep razgled tako z Draškega vrha kot Tošca, kjer sem zopet zaman iskal scarbio-so. Danes sestop s Konjske planine pod Triglavom v Bohinj in prevoz sem. Še danes ponoči naprej v Gornji Dravograd-Kočane. Pošljite v zadnje navedeni kraj Kočane v Ziljski dolini poste restante event. dopisnice. Tukaj nisem ničesar našel. Verjetno tebe in Marijo ta dopisnica ne bo več našla v Trstu. Servus - Julius!«

Iz te dopisnice sledi, da je Kugy tudi v zrelih letih zaman iskal svojo čudežno cvetlico.

2

»Pontabelj, 3. 8. 1886 - Draga mama! V Rablju je bilo zelo prijetno. Sem sem pripotoval zvečer.

Giovaninna je prevzela tam tvojo vlogo, bila je zelo obzirna. Rabelj je o meni in Komacu zelo deljenega mnenja. Večina naju ima za goljufa. K sreči sva pustila na vrhu Visoke Bele Špice krepkega možica. Kmalu nadaljnje novice. - Mnogo pozdravov - Julius. Sedaj pojdem k italijanskim jezerom.«

Visoka Bela Špica (Hohe Weissenbachspitze), 2257 m, leži tik ob Višu na njegovi vzhodni strani. Ta vrh je dejansko veljal med Rabeljčani kot nedostopen. Vkljub temu sta ga Kugy in **Andrej Komac** naskočila in tudi premagala dne 2. 8. 1886. Očitek, da sta goljufa, je Kugvja prizadel. Izkazal se je kot povsem neupravičen, ker so kak dan pozneje drugi planinci z Viša opazili na Špici možica, ki ga prej ni bilo. Odtlej veljata Kugy in Andrej Komac kot prvopristopnika. Podroben opis tega vzpona je objavil Kugy v svoji knjigi »Iz življenja gornika« na strani 142. 3

»Kranjska gora, 8. 6. 1889 - Draga mama! - Odpravim se popoldne ob 5. uri, spim v Planici. Jutri Pele, pojutrišnjem Bavški Grintovec.

Pred **torkom** popoldne ali večerom nobenih nadaljnjih obvestil, ker v Trenti ni telegrafskega urada. Živeli - Julius.«

Po tem obvestilu vidimo, kako je Kugy o vsakem vzponu in o svojih premikih sproti natančno obvestil družino.

4

»Kranjska gora, 28. 5. 1891 - Draga mama! Srečno prispel. Vreme se dela. Ravnokar se odpravlja. Komac prisrčno pozdravlja, s seboj je prinesel za Tebe lep krivček. Živeli -Julius.«

Ta dopisnica nam pove, kako prisrčen je bil odnos med Kugyjem in Andrejem Komacem, kajti če tega ne bi bilo, si preprosti Trentar gotovo ne bi upal dati svojemu gospodarju in njegovi materi takih daril.

Obnova Kugjevih orgel

Častni predsednik Planinske zveze Slovenije dr. Miha Potočnik je zadnje dni marca dobil cirkularno pismo, na katerem je podpisan Hanns Heindl iz Beljaka (stanujoč v M. Pernhartstrasse!). Takole piše med drugim: »V Trstu je bil pred kratkim posebno pomemben kulturni dogodek. Povezava mesta Trsta z Avstrijo in še posebno s Koroško, prav posebej pa z dr. Kugyjem, je pri tem prišla do izraza. Nemška katoliška skupnost B. V. delle Grazie je povabila na praznovanje ob prenovi cerkve in Kugjevih orgel v njej. Dr. Julius Kugy, čigar oče je imel v Trstu veletrgovino, je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja na Moravskem kupil te orgle. Za svoj najljubši instrument (Kugy je bil velik poznavalec sakralne in še posebno orgelske glasbe) je iskal prostor in ga je našel pri verski skupnosti v tej cerkvi.

Slavnostni program je obsegal blagoslovitev cerkve in orgel, kar je opravil tržaški škof Lorenzo

5

»Kranjska gora, 14. 7. 1896 - Ljuba mama! Sinoči sem zopet prispel sem. Povej Emilu, da nam je uspel Suhi plaz direktno iz Kranjske gore. Moji ljudje so odlični. **Kverh** je Komacu pri plezanju enakovreden. *Vreme* vedno sijajno. Moje počutje odlično. Želodčnih bolečin ni. Ravnokar sem telegrafiral Pavlu. Prisrčno - tvoj Julius.«

Vzpon 14. 7. 1896 na Škratlato - Suhi plaz, 2778 m, po severni steni direktno iz Kranjske gore je Kugy opisal najprej v avstrijski planinski reviji leta 1897. Tu je Kugy dal Kverhu najvišje možno priznanje, saj je znano, da je bil Andrej Komac zanj najboljši vodnik. Po podatkih v knjigi **Evena Lovšina** »Gorski vodniki v Julij-

Belloni, temu je sledil orgelski koncert, na katerem je nastopil maestro Emilio Busolini, ki je odlično zaigral dela Bacha, Couperina, Regerja, Honeggerja in Busolinija. Prireditvi so med drugim prisostvovali kulturni referent Kugyjeve rojstne občine Podklošter, kvintet iz Megvarij-Vrat pod vodstvom Thea Rabitscha ter planinski pisatelj in raziskovalec Kugyjevega življenja Hanns Heindl iz Beljaka.

Spomin starega mojstra gorskega sveta dr. Juliusa Kugyja so ta dan počastili z obiskom družinskega groba Kugjevih na tržaškem pokopališču. Tam je Erich Kessler iz Podkloštra govoril o Kugjevem življenju in delu, pater Ammer je v govoru prav tako pripovedoval o velikih zaslugah dr. Kugvja, posebno na kulturnem področju, posebej pa je še ob tej priložnosti izrazil zahvalo darovalcu teh orgel, genialnemu človeku, botaniku in prijatelju glasbe.

Prireditev je bila pod pokroviteljstvom tržaške mestne uprave.«

Od Slovencev ni bil, kolikor vemo, na ta kulturni dogodek nihče povabljen.

